

Proti vladni kontroli radia

Železniška družba nasprotuje poddržavljenju radia v Kanadi

Ottawa, Kanada. — (FP) — Canadian Pacific železnica se je pridružila silam, ki nasprotujejo poddržavljenju radia v Kanadi.

J. Murray Gibbon, direktor publicističnega biroja te železniške družbe, sugerira, da se kontrola nad radioodajalnimi postajami izroči izključno v roke dveh železniških sistemom — Canadian Pacific, ki je privatna lastnina in Canadian National, ki je državna železnica.

Obe železnici imata že svoje radiopostaje. C. P. lastuje Trans-Canada radiopostajo in National ima svojo postajo v Ottavi.

Nobenega izgleda ni, da bo parlament v tekočem zasedanju razpravljalo o tem vprašanju. V otvoritvenem govoru je premier Bennett izjavil, da bodo morala sodišča najprej podati svoj odlok glede jurisdikcije med provinčnimi in dominionsko vlado, potem bo šele mogoče govoriti o poddržavljenju radia.

Cestni železničarji se pripravljajo na stavko

To je odgovor na grožnjo kompanije, ki zahteva znižanje mezd za deset odstotkov

St. Louis, Mo. — (FP) — Potom tajnega glasovanja so uslužbenci cestne železnice odglasovali s 3,880 proti 34 glasom, da se uveljavijo za polno moč, da napovedo stavko, ako kompanija ne bo umaknila zahteve glede meznega znižanja za 10%.

Kompanija trdi, da so se njeni dohodki zmanjšali in da ne more plačevati niti obresti na svoje zadolžnice. Zaradi tega zahteva od železničarjev, da pristanejo na redukcijo mezd. U-nija odgovorja, da uslužbenci niso delničarji korporacije, da niso prejeli nikakih dividend, ko je bil biznis dober, zato tudi niso dolžni plačevati potom meznega znižanja njihovih dolgov.

Družba je posvarila uslužbenca, da bodo sledile odločitve, ako ne pristanejo na njene zahteve, toda dati noče nobenega zagotovila, da ne bo drastičnih redukcij, neglede če se meze znižajo ali ne.

Uslužbenci cestne železnice v St. Louisu so stoudstotno organizirani in njihova odločnost, ki so jo pokazali pri glasovanju, vzbuja splošno pozornost med industrijskimi magnati, ki prizirajo delavske uniije. Unijaki uradni pravijo, da je stavka neizogibna, če družba ne umakne zahteve glede meznega znižanja.

Papež ve, kako je treba ugnati Munsoolinjo

Rim, 21. maja. — Papež Pij je bil večer informiran, da so pred nekim časom fašisti vpadli v katoliško univerzo v Parmi. Papeža je to zelo raztogotilo in je pokaral voditelja katoliškega dijaštva, ker mu niso tega takoj sporočili. "Ako se še kaj takega pripeti, mi morate takoj naznati," je rekel papež. "Mi osebno plačamo vso škodo, ki nastane v takem slučaju. Mi že vemo, kako se dobi zadoščenje od vlade."

Nemško delavstvo za temnejše stike z Rusijo

Berlin. — Nemško delavstvo je vzrujeno radi poročil o možnosti uposlavitve 100,000 delavcev, če vlada pristane na pogoje sovjetske vlade glede naročila za industrijske produkte v vsoti \$150,000,000.

Nemško delavstvo želi, da vlada sprejme ponudbo sovjetske Rusije, ki daje priliko za uposlavitve delavcev.

BARCELONA URGIRA IZGON JEZUITOV

Provizorična vlada prepovedala prodajanje in izvažanje umetnin in dragocenosti iz dežele. Vatikan odlaš s priznanjem republike. Volitve v parlament prelozene na 28. junija

Barcelona, 21. maja. — Petrovični trdnosti debati je mestna vlada sprejela resolucijo, s katero je podprla zahtevo mestnega sveta v Gijonu, da republikanska vlada zapodi jezuite iz Španije. Resolucija je bila sprejeta s 30 proti 11 glasovom.

Madrid, 21. maja. — Kabinet je na večeršnjem posvetovanju odobril predlog prosvetnega ministra Dominga, da se prepove prodajanje in izvažanje narodnih umetnin in dragocenosti. Veliko število teh dragocenosti je v rokah katoliške cerkve.

Kabinet je dalje odredil, da morajo imeti vsi učitelji v ljudskih šolah diplome, da so izdelali normalne šole. Odredba je naperjena proti katoliškim duhovnikom, ki poučujejo v ljudskih šolah, toda nimajo teh diplom.

Sinoči je bilo naznanjeno, da se bodo volitve v parlament vršile 28. junija in ne 21. junija, kot je bilo prvotno določeno. Preložitev je bila odredjena z namenom, da se podaljša čas za registracijo volilcev.

Vatikan, 21. maja. — Da se izčisti situacija, ki povzroča precejšnjo konfuzijo, je Vatikan večerj podal poluradno izjavo, da sveta stolica še ni priznala španske republike.

Ko je provizorična vlada prišla na krmljo, je poslala običajno diplomatsko noto papeževemu nunciju v Madridu in izrazila željo za nadaljevanje prijateljskih odnosov med Madridom in Vatikanom. Po instrukcijah, ki jih je nuncij prejel iz Vatikana, je potrdil sprejetje komunikacije in naglasil sentiment dobre volje, ki prevladuje v Vatikanu napram španskemu narodu.

Pozneje je bilo pojasnjeno, da Vatikan ne bo priznal nove vlade iz dveh razlogov. Prvi vzrok je, ker kralj Alfonso še ni podal formalne izjave, da se odpoveduje španski kroni, temveč se je samo umaknil v drugo državo, kjer čaka na izid volitev. Drugi vzrok je, ker obstoječa vlada je le provizorična, kakor sama priznava, in bo vladno formo določil šele parlament, ki bo izvoljen v juniju.

Krvava volilna kampanja v Rumuniji

Dunaj, 21. maja. — Kakor poročajo iz Bukarešte, se rumunska volilna kampanja za novo zbornico vrši v znamenju kroge in noža. Izgredi so na dnevnem redu, posebno na Sedmograškem, kjer je kmetska stranka zelo močna. Doslej so bili ubiti trije agitatorji kmetske stranke.

Samo bogatini smejo v Ameriko

Vstop imajo le osebe, katerim ni treba delati

New York. — (FP) — Amerika, nekdanji azil za delavce krepkih mišic in svobodnega mišljenja, je v teku nekaj let postala zavetišče in paradajz za premožne sloje in bogatine. Ta velika sprememba dežele je najbolj razvidna iz sedanjih imigracijskih amernic, ki se v bistvu avtomatično spreminjajo, brez spremembe imigracijske zakonodaje.

Ameriški konzulji v tujini imajo od državnega departmanta navodilo, da smejo izdati vizume le osebam, ki lahko dokažejo, da imajo dovolj sredstev in se obvežejo, da ne bodo iskale dela pet let po prihodu. Le premožni in bogati sloji lahko zadostijo tem zahtevam. Ako pa zaprosi za potni list delavec, mora pri konzulu dokazati, da ga v Ameriki delo že čaka. V tem slučaju mu je vizum odklonjen, češ, da spada njegovo delo v klasifikacijo kontraktne dela — robije — kar je po zakonu prepovedano.

Imigracijska politika Amerike je prejšnjim odsevom velikih sprememb v gospodarstvu in socialnem življenju dežele. V nji je dovolj prostora za tujce, ki imajo dovolj sredstev za življenje in jim ni treba zjutraj poslušati žvižga tovarniških pištal, ki kličejo na delo. In takih, ki so odvisni od žvižga parnih pištal, ima dežela itak preveč, sedaj mnogo milijonov preveč.

Nogavičarji enujejo novo kampanjo

Stavko bodo raztegnili na več mest v Pennsylvaniji. Ustanovitev nove unije

Philadelphia, Pa. — (FP) — Stavke nogavičarskih delavcev v Philadelphiji ne bo konec. Pridružili se jim bodo delavci v nekaterih drugih mestih države predvsem v Readingu in v okraju Berksu, kjer so delavci v par tovarnah že na stavki. Unija se je odločila za novo kampanjo, ki bo prinesla nove boje za izboljšanje položaja nogavičarjev.

V Lansdale, Pa., je bila ustanovljena nova krajevna unija, ki jo sestavljajo elementi in policija zastavljajo vse svoje moči, da preprečijo poskus. Za ustanovni shod ni mogel organizator najeti nobene dvorane v mestu, ker so se izgovarjali, da tega policija ne dovoli, policija pa se je izgovarjala, da bo dala dovoljenje za shod, ako dobe dvorano. Shod se je vaeeno vršil, izven mesta na prostem. Navzoča je bila velika skupina ljudi. Nova unija pa je bila pomnožena za več članov.

Odrekli poduk 107 otrokom

Pittsburg, Pa. — Šolski odbor tega mesta je odredel poduk 107 otrokom v vasi Dupont radi neplačanih šolskih davkov. Vasica dolguje šolskemu odboru \$19,000.

ŽELEZNICE ZAHTEVAJO ZVIŠANJE VOZNE

Direktorji 50 železnic se posvetovale v Chicagu o zvišanju dohodkov

Chicago. — (FP) — Da se zagotovijo regularne dividende lastnikom ameriških železnic, bo meddržavna trgovinska komisija vprašana, da dovoli zvišanje prevoznih cen na železnicah. O tem vprašanju so se dni razpravljali direktorji 50 največjih železniških sistemov, ki so zborovali v Chicagu. Zborovanje se je vršilo za zaprtimi vrati. Iz neoficielnih izjav je razvidno, da so se direktorji izrekli, da bodo železnice skušale zvišati prevozne tarife kot nadomestilo za 20% redukcije mezd.

Direktorji so se sicer skrbno izognili besedi "zvišanje", pač pa bodo zahtevali "izravnanje" prevoznih cen, kar pomeni splošno zvišanje. Izjema ne le slučaj, kjer je posamezna proga v konkurenci z avtobusi, tovarnimi avti in oljnimi cevmi.

Železnice se bodo skušale izogniti splošni redukciji mezd, "ako bo to mogoče". To iz razloga, ker pričakujejo, da jim bodo bratovščine železničarjev pomagale v konkurenčnem boju proti avtobusom in avtni transportaciji in da pridobijo podporo železničarjev za zvišanje prevoznih cen, katere kontrolira meddržavna trgovinska komisija.

Direktorji so odinili tudi v tem, da morajo lastniki železnic prejemati regularne dividende, katere jim garantira zvezna vlada. In ker so se dohodki železnic kljub veliki redukciji delavnih mezd jako znižali, bo vladna komisija prisiljena dovoliti zvišanje ali bo pa kongres moral razbremeniti vlado teh obilicij. Na drugi strani pa vlada ne garantira niti minimalne plače železničarjem, kar bi bilo bolj potrebno in pravično kot pa izplačevanje dividend na delnice, v katerih je več vode kot v Velikih jezerih.

Število brezposelnih naraslo na 20,000,000

Zeneva, 21. maja. — Število brezposelnih na vsem svetu se je v enem letu podvojilo in znaša sedaj 20,000,000, kot poroča Albert Thomas, direktor Mednarodnega delavskega urada. Poročilo bo predloženo delavski konferenci, ki se odpravi v Ženevi 28. maja.

Razen v Rusiji, Estoniji, Latviji, Norveški in Irski se je v vseh državah število brezposelnih povečalo.

Samomor umetnika

New York, 21. maja. — Ralph Barton, poznan risar karikatur, se je večerj ustrelil v svojem stanovanju.

V poslovnem pismu naveda, da je bil glavni motiv samomora izguba ljubezni njegove tretje žene, ki je zdaj poročena z drugim.

Pisatelji za oprostitve Mooneyja

Podpisali so peticijo, ki je bila poslana guvernerju

New York. — (FP) — Enaintrideset najodličnejših ameriških pisateljev je naslovilo kalifornijskemu guvernerju Rolphu poslanico, v kateri ga urgirajo, naj oprostí Mooneyja. Brzjav, pod katerim so imena pisateljev, se glasi:

"Podpisani vas urgiramo, da takoj vzamete v pretes aplikacijo Tom Mooneyja za oprostitve. Fakti, ki so bili predloženi pri zaslišanju pred državnim vrhovnim sodiščem, so nas prepričali, da sta bila Mooney in Billings obsojena radi krivega pričevanja in sta, kot pravi sodnik Griffin, pred katerim se je vršila obravnava, nekriva sločina. Katerega sta bila obtožena. Mi ne moremo razumeti, zakaj Kalifornija drži v zaporu moža, katerih nedolžnost je bila jaano dokazana. Ta slučaj ni samo vprašanje Kalifornije, pač pa vseh, ki stremo, da vlada pravica širšem deželi. Mi vas urgiramo za takojšnjo in naklonjeno akcijo."

Mooneyjevo aplikacijo za oprostitve bo pred guvernerjem zagovarjal odvetnik Frank P. Walsh. Kot se pričakuje, se bo zaslišanje vršilo koncem tega meseca. Dasi je bila guvernerju predložena samo Mooneyjeva aplikacija, bo v slučaju ugodnega odziva s strani guvernerja tudi podlaga za oprostitve Billingsa, ker sta bila oba obsojena obnem in radi krivega pričevanja.

Pohod brezposelnih proti Chicagu

Delavci bili prijazno sprejeti skoraj po vseh mestih. — V glavno mesto jih prikorakalo dvesto. — Predložili zahtevo za socialno zakonodajo

Columbus, O. — (FP) — "Pohod lačnih", ki je bil v velikem številu mest in po celi državi predmet razgovora, je bil zaključen v tem mestu, ko je tisoče ljudi sprejelo korakajoče pred poslopjem državne zbornice. Pohodniki so prikorakali v Columbus z dveh strani države, na potu pa so se glavnim linijam pridruževali manjši dotoki s stranijskih mest. V Columbus jih je prikorakalo dvesto.

Razen v Barbortonu so bili po vseh mestih prijazno sprejeti in pogosteni. Na priporočilo šerifa okraja Cuyahoga, sedež Clevelanda, in župana iz Bedforda, ki sta prej pisмено priporočila korakajoče v oskrbo oblastem, so se oblasti do njih prijazno obnašale. Povsod pa so jih pozdravljali delavci in v nekaterih krajih so jih sprejeli z godbo. To pomeni, da ljudstvo čuti udarec brezposelnosti in da simpatizira s trpečimi.

V Columbusu jih je sprejel guverner ter odredil za njih oskrbo. Zborničnemu odesku so predložili zahtevo za brezposelnostno zavarovanje, za pomoč farmarjem in za skrajšanje delovnika. V svoja mesta so se vrnili na vladne straže.

Kitajski študent deportiran

New York. — Yao Hsuan Li, kitajski študent, ki je pohajal newyorško univerzo, ni dobil od delavskega departmanta dovoljenja, da prostovoljno odpotuje iz Združenih držav. Bil je deportiran 15. maja.

Aretiran je bil zadnjega decembra radi subversivnih idej. Imel je naivne pojme o ameriški "demokraciji", ko je stopil to stran "luže" in se pridružil komunistom. Oblasti pa so bile drugačnega mnenja in prizadevanje Mednarodne delavske obrambe, da izposluje dovoljenje za prostovoljni odhod Yao Hsuan Lia, so bila brezuspešna. Na Kitajskem bo skorogotovo postavljen ob zid in ustreljen, ampak delavski tajnik Doak se na to ni oziral.

PREDSEDNIK FEDERACIJE BIČA BANKIRJE

Obdolžil jih je, da s svojimi grožnjami glede trgovanja mezd izvajajo socialni nepokoj

Houston, Tex. — (FP) — "Bankirji bi se morali zavedati, da izvajajo socialni nepokoj v Združenih državah s zahtevami meznih redukcij", je dejal William Green, predsednik Ameriške delavske federacije na konvenciji bratovščine železniških spremenikov, ki zboruje v Houstonu. V svojem govoru je naglašal, da morajo ostati mezne na visoki stopnji in da je potrebno skrajšanje delovnika, da se poveča nakupovalna moč ameriškega ljudstva, da si bo lahko nabavilo produkte, ki jih producirajo ameriške industrije.

Green je imenoval Wigginsa, predsednika Chase National banke, Roberta, direktorja City Bank of New York, škaklega bankirja Taylorja ter Stephensa, predsednika Asociacije ameriških bankirjev kot glavne zagovornike in propagatorje meznih redukcij. Poudaril je, da bo ameriško delavstvo nasprotovalo vsakemu kompromisu in se bo borilo proti poskusom za znižanje življenjskega standarda. Omenil je akcijo bankirjev v Birminghamu, Ala., ki so obvestili stavbne podjetnike, da jim bodo odrekli kredite, ako ne znižajo mezd stavbinškim delavcem. Posledica je bila redukcija unijških mezd za 15%, neorganiziranim delavcem pa so bile znižane celo za 50%.

"Kdo se čuti sposobnega, da lahko napoveduje, da bodo mezne redukcije pospešile vrnitev prosperitete?" je vprašal Green. "Ako bi bili bankirji in njihovi prijatelji v pravem, potem bi morala biti industrija mehkega premoga, ki se nahaja na robu bankrota, najbolj prosperna."

"Vsakemu je znano, da so bile mezne rudarjem v državah Ohio, Kentucky, West Virginiji ter v centralni in zapadni Pennsylvaniji znižane na najnižjo točko v tej depresiji. Bankirji, ki zahtevajo mezne redukcije, bi prav gotovo odrekli posojila, ako bi jim premogovne kompanije ponudile delnice kot garancije. Polom na polju mehkega premoga datira od časa, ko so operatorji pričeli uvajati mezne redukcije. Posledica je, da se premogovna industrija nahaja danes v slabšem ekonomskem položaju kot katere druga."

Greenova odločna izjava se smatra za znamenje, da se bo ameriško organizirano delavstvo upiralo z vsimi sredstvi proti meznim redukcijam in poslabšanju življenjskega standarda.

Ruska mladina se mora vojaško vezbati

Moskva, 21. maja. — Komso-molej (mladi komunisti), ki štejejo čez milijon članov svoje organizacije, se bodo to poletje vadili v vojaških operacijah. Vaje s strojnimi, strelnimi plini in pri uličnih izgredih ter v letalstvu morajo trajati dva meseca.

Brookwoodski študenti nabirajo za rudarje

Katonah, N. Y. — Brookwoodski študenti in člani fakultete so v mestecu Katonah, poleg katerega se nahaja šola, nabirali za stradalajoče rudarje v West Virginiji nad pol tone obleke in \$75 v gotovini.

Westinghouse pošilja delavce na "počitnice"

Pittsburgh, Pa. — Westinghouse Electric Co. je pričela pošiljati svoje delavce na dolge brezplačne počitnice. Veliko število teh se ne bo več vrnilo na delo, ker jih družba ne potrebuje.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

VLASILE IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE POSPO-

NE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) in Kan-
ada \$2.00 per year, \$1.00 per half year, \$0.50 per quarter; in Eu-
rope \$1.00 per year, \$0.50 per half year, \$0.25 per quarter; in Aus-
tralia \$1.00 per year, \$0.50 per half year, \$0.25 per quarter; in New
Zealand \$1.00 per year, \$0.50 per half year, \$0.25 per quarter.

Advertising rates on application—Manuscripts will not be
returned.

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci oddajajo vidi, ki jih Prosveta primaša dnevno
v koloni "Glasovi iz naselbin," naj vsakej podpiše svoje polno ime in navede
dejo naj naslov, kar naj svedoča, da jamejo za svoj prispevek. Porocila in
dopisi naj bodo jasni, kratki in razumljivi; spisal mora biti v slovenskem
jeziku. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo strkali.)

Milwaukee vidi

Milwaukee, Wis. — Živimo ka-
kor v nebeškem kraljestvu, obda-
ni z zeleno naravo, ozračenimi s
cvetjem cvetlic in sadnih dreves.
Vrhu tega imamo dovolj prostora
časa in brezskrbno dojemamo
življenje.

Majhni tovarnarji zapirajo to-
varniške vrata, ustavljajo svoje
stroje in produkcijo, delavstvu
pa delijo svobodo pomanjkanja in
beda, s navodilom, da lahko ribe
lovijo celo polje — in še dlje, če
jim je ljubo. Nekateri tovarne
obratujejo vsak dan, toda delav-
stvo je razdeljeno v dva tabora,
tako da dela po 3 dni na teden,
3 dni ima pa na razpolago za
pouk, da lahko premišljuje in
sanja o lepši bodočnosti, ki se bo
delavstvu nudila v zimski sezoni.
Sedmi dan v tednu imamo na
razpolago, da svobodno vsak po
svoje lahko — buli v luno.

Mladina in sploh vse ameriško
delavstvo se zelo zanima za žogo
in svoj prosti čas zapravlja po
raznih parkih in se zabava, vese-
li in kriči tja vendar od ranega
jutra do pozne noči.

Prosveta in Proletarec sta ze-
lo razširjena v naši naselbini,
zlasti na severozahodni strani
mesta Milwaukee, ker naša ne-
ustrašena zastopnika Jakob Ro-
žič in Joe Vidmar uporabita v
povzdigo in korist delavstva vsa-
ko prsto uro, ki jo imata na raz-
polago. Človek se počuti vsele-
ga in srečnega, ko zapazi na raz-
nih mizah ta dva lista, če ne oba
pa vsaj enega, ter misli, da je do-
ma in se z veseljem poda v raz-
govor.

Zadnje čase se je pri nas mu-
dil potovalni zastopnik Proletar-
ca, Anton Vičič. Osebnost se se
spoznala in si stisnila desnici.
Zavedni delavec, v okoliših ka-
pitalizma, se razveseli ko se sezna-
ni z odkritosrčnim delavskim agi-
tatorjem, tako sem se tudi jaz
ko mi je bilo naznanjeno njegovo
ime, le škoda, da se mu je tako
mudilo in se je prekalno poslo-
vil in odšel dalje svojo pot iz-
vrševati svoj poklic.

Kakor v prejšnjih "boljših ča-
sih," tako tudi v sedanjih delav-
skih krizah, se nam nudi vedno do-
volj razvedrila in zabave. Naša
podporna in kulturna društva ve-
dno prirejajo raznovrstne prire-
ditve in nas vabijo v dvorane,
da se v krogu prijateljev in znan-
cev zabavamo in za trenutek po-
zabimo na skrb in žalost, ki nam
jo deli krivični družabni red.

Prihodnja nedelja 24. maja bo
v Harmoniji dvorani spomladan-
ska veselica društva Bratoljub
št. 234 SNPJ. Na prireditvah te-
ga društva je med gosti še ved-
no vladalo veselo razpoloženje,
tako upam, da se bo tudi to pot
nudilo gostom dovolj razvedrila,
kajti pripravi odbor je že zago-
tovil vsakemu dovolj zabave in
veselja. Pričakuje se velika ude-
ležba tako od strani članstva ka-
kor tudi od ostalih znancev in
prijateljev, ker se vsa združava-
da bo to zadnja prireditev
pred koncem krasne spomladan-
ske sezone. Član sem tega dru-
štva že tretje leto, a kljub temu
še ne poznam veliko svojih so-
članov in sočlanice, čeprav sem
navzoč na vseh sejah in pri-
reditvah tega društva. Vsi ted-
ga upam in pričakujem, da se
bom na omenjeni veselici spoznal
z ostalim članstvom, ker društvo
je na vse članstvo razposlalo
brezplačne vstopnice za veselico
24. maja. — **Louis Ambrozich.**

Smrtna kosa

Detroit, Mich. — Bela žena
smrt pri nas zadnje čase precej
kosl. V dobrem mesecu dni je
vzela petim življenje. Eden iz-
med teh, z imenom Krol, jo je
pa prehitel in si sam končal živ-
ljenje s tem, da se je obesil. Za
vzrok se ne ve. Najbrže radi
brezposelnosti. Pogreb je bil civil-
en. Prva žrtve bele žene je bila
članica društva št. 121 SNPJ.
Ob 3. uri popoldne je pri likanju
perila veselo pela, ob 4. uri je
bila že mrtva. Zadelo jo je kap-
Pisala se je Kate Markovich. Po-
greb se je vršil po pravoslavni
cerkveni obredih. Društvo ji je
v zadnje slovo podarilo venec.

Druga žrtve je bil mlad fant,
koma 22 let star, z imenom

Smith (prejane ime Kovac),
član društva Wolverine št. 677
SNPJ. Vozil se je z motornim
kolesom. Hotel se je ogniti od
nasprotni strani prihajajočim
ogracem. Zadel je v stran-
ski tlak, se prekrnil s kolesom,
motorček pa nanj. V par urah
je bil mrtev. Društvo Wolverine
mu je podarilo venec ter ga
spremilo na mirovdor. Pogreb se
je vršil po cerkveni obredih.

Tretja žrtve je bil na zapadni
strani mesta poznani rojak Fred
Korošec. Bolehal je 6 tednov na
vnetju možganske mrene, bil o-
periran ob 3. popoldne in ob 1.
drugo jutro je umrl. Član ni bil
nobenega društva v tem času.
Bil pa je prej član društva št. 9
SNPJ, katero pa je radi slabih
delavskih razmer moral pustiti.
Sedaj je bil zaposlen in name-
raval zopet pristopiti v jedno
k društvo Wolverine SNPJ, am-
pak smrt mu je prekržila račun.

Znanci in prijatelji so mu v zad-
nje slovo podarili krasne vence.
Zapuška starše v Stauntonu,
Ill., dve sestri in enega brata.
Pogreba so se udeležili starši in
sestra Mary. Vsi so svobodomi-
selnega mišljenja in pogreb se
je vršil civilno. Pokojnik je bil
v najlepši dobi, star 28 let. Pred
par leti je s svojimi starši bival
na Yali, Kana., in njegovi so-
vrstniki, slov. fantje iz Kansasa,
so mu podarili tudi krasen
venec.

Četrta žrtve je bila članica
društva Young Americans št.
564, Mary Jurca, soproga An-
ton Jurca ml., ki je bila aktivna
članica imenovane društva.
12. maja ob 3. pop. jo je zadel
mrtvoud v noge, nato pa naglo
v srce in jo spravil v neza-
vest. Po štirih urah je bila m-
rtva. Bila je stara 22 let in po
izpovedi njene matere ni bila bi-
koli bolna. Njena sosa je bila
natlačena svezih cvetlic, katere
so ji podarili znanci in prijatelji
v zadnje slovo. Tako krasnega in
velikega pogreba še nisem videl
v Detroitu, razen za radio an-
nouncerjem Buckleyjem, katere-
ga so gašnje pred letom dni u-
strelili. Njen mladi soproga An-
ton je sin dobro poznan in na
političnem in kulturnem polju
aktivnih staršev, Antona in Ma-
ry Jurca. Oba spadata v soc. klub
št. 114 in njega pevski odsek
"Svoboda," kateri je pokojni tu-
di podaril sopek cvetlic in ji na
mirovdoru v slovo zapel žalo-
stinko "V ozki jami." Pogreb se
je vršil civilno dne 15. maja.

Vsem prizadetim sorodnikom
omenjenih pokojnikov moje glo-
boko sožalje! — **L. Junko.**

Malo pojasnila

Cleveland, O. — Dne 13. maja
se je vršil v Domu na St. Clair-
ju Banovčev in Subijev koncert,
ki sem ga posetil in se sestal z
Louis Belletom, ki je nastopil na
prireditvi soc. kluba 49 dne 3. ma-
ja v collinwoodskem SDD. Vsi ted-
tega je bilo precej prekanja še
pred prireditvijo, ker ga "Zar-
ja," odsek soc. kluba 27, amatra
za odpadnika, kot lastnino pa
"samostojna" skupina, brez ka-
tere dovoljenja bi ne smel stori-
ti ničesar.

Jaz smatram Belleta kot sem-
ga prej, kot posameznika, ki la-
ko stori kar hoče, to je, da lahko
pride pet ali ne. Nekateri ga
smrtno sovražijo in zahtevajo,
da se mu ne sme dati nikakršne
priznanja, drugi pa ga oboku-
jejo, ker hočejo z njim vred ple-
zati kviku. Zato je danes fant
med dvema ognjema. Razume se,
da je naredil to napako, da je
prehitro potegnil v nasprotni ta-
bor.

Toda, ali ni še nikdo prej
delal napake? Ali naj tudi mi po-
sljamo ljudi v peklo, kot to dela
današnja družba tukaj in v Ru-
siji, če se kdo kaj pregreši? Ali
se ne štejejo za izobražene de-
lavce? In če obojamo kapitali-
stični sistem, potem nikakor ne
smemo pomnati kapitalistov v
naših obsodbah. Ako kdo greši
proti naši družbi, se mu mora
dati prilika, da svoje napake
pravi. Saj smo imeli ljudi, ki so
bili proti nam, pa so sedaj z na-
mi. Tako skušajmo dobiti še dru-
ge, ki so proti nam, da bodo tudi
oni z nami.

Rojak Louis Belle me je opo-
ziral na izjavo v Prosveti, ki jo
je poslal Louis Zorko, in je de-
jal, da to ne izgleda prav. Tudi
meni ne izgleda prav, ker sem
tudi jaz med dvema ognjema: To
pa zato, ker delam. Če bi doma
sedel, bi gotovo ne bil. Ampak
zame se ni dovolj, da sem socia-
list, skušati moram biti tudi ge-
ntleman. Stvar pa je sledeča: ne-
kateri mislijo, da se je L. Belle
zato ponudil, da bo potem lahko
druge nastopil, ampak to mne-
nje je zmotno. Jaz sem aranži-
ral že več aličnih vodvilskih pro-
gramov za društva in pomagal
sem pri Domu. Večkrat sem že
vprašal Belleta osebno in še no-
benkrat ni sodelovanja odklonil.

Dne 2. jan. 1931 se je vršila
prireditve soc. kluba 49 in na
programu je bil tudi Belle. Malo
se je hudoval, ker smo imeli pre-
dolg program, ampak obljubil je,
da bo še prišel, ako ga bomo po-
trebovali. Ko sem ga parkrat
srečal v SDD, je rekel, ako
bomo imeli kakšno prire-
ditve, da bo spet prišel. In ker je
bil Belle pri volji, meni pa je dal
klub nalogo, da sestavim pro-
gram, sem povabil tudi Belleta.
Torej, če je kdo pri tem časa
kriv, sem jaz sam, ne pa Belle,
ki je bil pripravljen sodelovati
in ni javno napadal nikogar.

Ako pride k nam kdo pet in
če njegov nastop pri nas povzo-
či, da namerava kdo odstopiti,
naj odstopi, kajti tisti bo slab
socialist. Če nam pri klubu dru-
gi ne bodo pomagali, potem ne
bo v Collinwoodu več nobene pri-
reditve. Po mojem mnenju, ako
je bila omenjena izjava spisana
v škodoljni namen, tedaj ni na
mestu. Ako bi naš fantje tako
pazili na političarje kot pazijo na
pevce, bi se ne bilo potreba nam
vedno oglašati v časopisih.

To se mi je zdelo potrebno o-
meniti. Da pa ne bo spet preveč
razburjenja, naj dastavim, da
kritizira in govori se lažje kot
dela. — **Frank Barbič.**

Napake in spoznanje

Natick, Pa. — Ker je vsak
človek podvržen napakam, nisem
tudi jaz brez njih. Vprašanje pa
je, kdo je v pravem: tisti, ki ved-
no ponavlja, da je v pravem, da
ima edino on prav in da je edino
on nesmotljiv, ali oni, ki napake
priznava? Stori sem že mnogo
napak, moja iskrena želja pa je,
da bi jih popravil, vsaj deloma
in po možnosti. Na svetu ni ni-
česar perfektnega, ker ni mogo-
če. Današnje razmere pa pehajo
ljudi v obup, pa se vsi pehamo za
skorjo kruha kot vemo in zna-
mo. Tako je tudi z menoj.

V mojem prejšnjem dopisu sem
pomotoma zapisal — iz Wilkes
Barreje, ki se še vedno po doma-
če naziva Miners Mills — da je
12 slovenskih družin v tej okoli-
ci, v resnici pa jih jih 16; par je
novonasteljnih. Nikakor ni bil
moj namen napadati naselbino,
ker nimam nobenega vzroka za
to. Če se pa človek ne strinja
a par osebami, s tem se ni reče-
no, da bi morala biti vsled tega
prizadeta cela naselbina. Nikakor
ne. Zato želim, da mi rojaki to
napako, ali nepravilno tolmače-
nje, oprostijo.

Vedno se izražam direktno in
se ne strinjam s poneumnjeval-
nimi verskimi sektami, v katerih
tiči le hinavščina in zlo. To bi
lahko pač videl in spoznal vsa-
kdo, ki ima odprte oči. Na žalost
se pa doka še vedno ljudje, ki bi
človeka na grmadi spikeli, če je
svobodomiselnega prepričanja,
kot se je to dogajalo pod špan-
sko inkvizicijo. Ta doba pa je
za vedno minula in odklenalo je
za vselej verskim trinom in
fanatizmom, da bi žive ljudi na gr-
madah sežigali radi njihovega
prepričanja in nepokorščine.

Človeštvo se prebujala in spo-
znava, četudi gre pot spoznanja
počas naprej. Vsak napredek je
počasen, ker mu zastavlja pot
razni fanatiki in privrženci ob-
stoječega sistema. Danes vlada
povsod velika beda in mizerija.
Glad in stradanje se je naselilo
v mnoge hiše. Današnji gnih ka-
pitalistični sistem, ki je skrajno
brezobziren, se ne briga za šte-
vilne žrtve, ki jih doprinese de-
lavstvo. Ne! Kapitalistični stroj
naprej mori ljudi in jih trpinči
ter odreja delavskim otrokom
pravo izobrazbo in vago. S tem
pa se ni rečeno, da bo vselej ta-
ko, da bo kapitalizem kot sistem
za vselej vladal delavске mase.
Prišel bo čas, polagoma, ko bo
kapitalizem telebnil in na njego-
vo mesto bo prišla nova socialna
uredba, ki bo mnogo pravičnej-
ša in človekoljubnejša ter bo

skušala in napela vse svoje sile,
da se odpravi gorje, beda, trp-
ljenje in izkoriščanje delovnih
mas.

Kakor verska dogma, tako ne
koristi delavstvu tudi nobena
druga dogma, pa naj bo v kakrš-
nikoli obliki. Delavstvo se mora
osamosvojiti in zavedati svoje
moči in povspesti prihod nove
dobe, dobe enakopravnosti in
pravice. Delavstvo mora verjeti
v življenje na tem svetu, ne v
bajke, ki ga uče v posmrtno živ-
ljenje, o katerem nihče ničesar
ne ve, razen kar se tiče znanstve-
nih dognanj, da se potom evolu-
cije vse prenavlja in presnavlja,
ker nihče ne more uničiti snovi.
lahko se pa je spremeni njene
oblike.

Z delom gre tukaj slabo. Ne-
kateri delajo polovično, drugi
pa nič. Hudson Coal kompa-
nija je prenehala s obratom sko-
ro povsod s 1. majem. Kaj prine-
se bodočnost prizadetim premo-
garjem, je še vprašanje.

Henrik Pečarič.

Slabe razmere

Gary, Ind. — Tukajšnje de-
lavске razmere so slabe. Neka-
teri delajo po en dan, drugi pa
po štiri dni na teden. Ljudje se
pehajo sem in tja in eden je pro-
ti drugemu. Nobena stranka ni
prava. Verniki so proti napred-
njakom in obratno, oboji se pa
med seboj praskajo.

Socialistična stranka mi je po-
znana od leta 1889. Takrat sem
delal blizu Grada na Stajerskem
in soc. stranka je rasla got go-
be po dežju. Soc. stranka je res
počasna, toda delavci so pa še
bolj; čakajo in propirajo se, me-
sto da bi nastopali skupno. Do-
kler bo šlo tako naprej, ni upa-
nja na kakšno spremembo. Vse-
kakor je treba med delavci več
zavednosti in več skupnosti.

Jacob Krainitz.

Skupna prireditve

New Brighton, Pa. — Društvo
št. 565 SNPJ in jugoslov. odsek
Mednarodne delavske obrane pri-
reditve skupni piknik v soboto dne
30. maja v gozdu Brady's Run
Svival bo tamburaški zbor "Rad-
nik" iz Fallstona, Pa. Prigrizek
bo raznovrsten in okusen. V slu-
čaju dežja se bo zabava obrni-
vala v poznani Kenmore dvora-
ni v New Brightonu. Vstopnina
na piknik za moške 25c, v dvora-
ni 60c, ženskam na piknik je
vstop prost, v dvorano pa plača-
je 25c. — **Odobor.**

S pota

Dne 17. maja je na Elyju,
Minn., nagloma umrla miss Ma-
rija Agnič, nameščnica v gl. u-
radu JSKJ, kjer je delala 10 let.
Poleg matere zapuška štiri se-

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

PROTESTI PROTIV SLEGLOVIM MORILCEM

Ministri preključijo svoje izjave pred policijo

Ljubljana, 5. maja 1931.

V velikem zagrebškem procesu proti morilcem Stjepan, direktor Jugostampe, in članom tajne teroristične organizacije, ki so osnovali — po mnenju obtožencev — pristaši stranke pravičarjev, pred tem je zaslüssen obtožencev. Pred tem je zaslüssen obtožencev. Pred tem je zaslüssen obtožencev.

Prvi je bil zaslüssen Pavel, ki takoj izpove: "Vse, kar sem izjavil pri policiji, je bila laž."

Predsednik: "Tudi pred sodnikom ste izjavili iste stvari."

Glad: "Da, toda vse je laž, izjave so izmišljene. Moral sem si izmišljati."

Predsednik ga vpraša, ali se krivica. Obtožencev pravi, da ni krivica. Obtožencev pravi, da ni krivica.

Predsednik mu očita, da so na njegovu drvarnici, ne da bi on sam, da je v njem strelivo. Hočem javiti vso zadevo policiji.

Predsednik je nato prečital pismo, ki ga je pisal ženi iz zaporja. Med drugim v pismu napisal:

"Vesti, ki jih dobivamo, se zdijo, da naša stvar zelo dobro napreduje. Znano je še ni, ali bo izbruhnilo to jesen ali spomladi. Na naloge je tolažiti tovariše. Prišli k tebi in te kaj vprašati, ti nič ne veš."

Predsednik vpraša, kaj pomeni "izbruhnilo".

Glad: "Proces naš da bo izbruhnil to jesen ali spomladi."

Predsednik: "Proces ne more izbruhniti, izbruhne lahko samo revolucija ali prevrat. Vse to kaže, da ste vedeli za organizacijo, ki se zbirala strelivo in municijo."

Potem je bil zaslüssen drugi obtožencev Stjepan Horvatek, ki na predsedniškovo vprašanje, ali so na policiji mučili, izjavil, da ne.

Toda moje izjave na policiji so vse napačne, ker so zahtevali mene več, kot sem pa hotel povedati."

Predsednik: Se čutite krivega?

Horvatek: Ne, ne čutim se krivega. Ono pa, kar sem izpovedal, ni zločin, da bi moral biti kaznovan zanj.

magazin, kamor bi lahko spravljali strelivo."

Potem obtožencev izjavlja, da ne namerava ničesar tajiti in je izjavljati, kako so mu nekateri od obtožencev prinašali shranjevat zavoje s strelivom leta 1929. Nisli so mu jih Herceg, Hranilović in drugi.

Predsednik: Ste teh zavojev kaj razdali?

Obtožencev: Dajal sem jih o nim, ki sem jih poznal. Tako sem nekoč dal 50 malih zavojev Hraniloviću.

Predsednik: Ste imeli kako organizacijo?

Obtožencev: Ne, organizacije ni bilo nobene.

Predsednik: Pa ste rekli sodniku, da je bil Hranilović glavni maher.

Obtožencev: Jaz o tem ne vem nič, niti nisem vedel, kaj počne Hranilović.

Po konfrontaciji Horvata z Gladom je predsednik včerajšnji dan procesa zaključil in se danes nadaljuje.

Zaslüssanje prvih dveh obtožencev je torej trajalo ves dan in sta vsakakor izpovedala in govorila še mnogo več, kakor pa zve javnost po časopisju, ki skopije o procesu. Vendar smic navezani samo na poročila, ki izhajajo v jugoslovanskem tisku.

DROBNE VESTI

K romarjem-tihotapcem na Jesenicah, ki so se vračali z božje poti na Koroškem (Avstrija), pa so se na Jesenicah izkazali pred cariniki kot navadni tihotapci, ki hočejo imeti tudi od romanja korist — poročajo še, da je bilo vseh romarjev 35, in sicer iz kranjskega in radovljskega okraja. Pri vseh so našli cariniki večje množine saharina, igralnih kart in tobaka za "šnofanje". V usnjenem etuiju, kjer so imeli sranjenega Kristusa na križu, so našli cariniki 12 paketov saharina in eno garnituro igralnih kart. Na Jesenicah so vzeli cariniki skupaj nad 7 kg saharina in 20 garnitur igralnih kart ter 2 in pol kilograma tobaka za nosljanje. Ko so cariniki vseh 35 romarjev odvedli v pisarno, da jih preiščejo, se je vsem zelo mudilo na stranišče ali kam drugam. Potem pa so našli velike množine vtihotapljenih stvari pod mizo, na pultu, na stranišču, na peronu — povsod so odmetavali prepovedane stvari. Vsem romarjem je izdal garancijsko pismo za potovanje čez mejo jeseniški župnik, ki je pač mislil, da pošilja na Koroško pobožne romarje. In tudi so bili pobožni romarji, ko so potovali tja, nazaj pa so se vozili kot tihotapci, ki jim služi bandero in kip Kristusa le za kritje tihotapstva.

Ameriški izletniki prihajajo. — Prav za prihod pomladi, ko so se naši gozdovi ogrnili v svetlo-zeleno barvo ozelenelih dreves, ko se je sadno drevje razcvetelo in je solnce toplo začelo sijati z neba — prav za ta čas so prišli prvi ameriški izletniki v domovino. V ponedeljek 4. maja je dospela prva večja skupina izletnikov, po številu 90 oseb oseb iz USA. Od teh jih je krog 40 Slovencev, ostali pa so potovali dalje proti jugu.

Velik požar v St. Vidu nad Ljubljano. — Včeraj ponoči se je vnelo v skladišču in delavnici zvonarne in livarne v St. Vidu in je požar napravil mnogo škode, ker so šele pozno opazili požar. Lastnik Ivan Kogovšek pravi, da ima škode za 400.000 Din, zavarovalnica pa krije škode le do 100.000 Din. Kako je nastal požar, ni znano. Mogoče je kdo podtaknil mogoče pa tudi, da je zvečer kak delavec vrgel cigaretni ogorek v smeti, ki so tlele in šele ponoči zmetile ogenj. Požar je opazili prvi sosed mizar Fojkar. Toda takrat je bil požar že objel vse poslopje in ko so prihiteli vašačniki k pogorišču, je bilo vse skleno v ognju in ni bilo mogoče gasiti mnogo. V skladišču je bilo spravljeno mnogo lesenega materiala, ki ga potrebujejo za modele. Obenem je bila tamkaj zaloga oglja in koksa. Skladišče je bilo po večini leseno, in ko se dospeli gasilci z brizgalnicami iz okoliških vasi, so ogenj zatrli toliko, da ni pogorelo tudi sosednja poslopje. Poleg materiala je bilo v skladišču mnogo stro-

jev in več železnih izdelkov. Vse v skladišču je pogorelo ali pa se pokvarilo, tako da je škoda zelo velika.

Tudi na Dobrni požari. — Ni dolgo, kar je gorelo v Dobrni, pa so imeli tamkaj spet dva požara. V Crnovi je zagorel mlin posestnika Ivana Oranjeka. V nedeljo zjutraj so opazili, da mlin, ki je bil precej na samem, gori. Mlina rešiti niso mogli in je vse pogorelo. Kako je prišlo do požara, ne vedo, saj se v mlinu ni nihče mudil, razen če ni bil kak tujec ali berač. Mlin je bil zavarovan za 10.000 Din. — Malo poprej pa je požar uničil žago posestnika Potočnika, po domače Pohva pri Novi cerkvi. Tudi to žago je ogenj uničil do tal. Komaj da so rešili hišo, ki stoji poleg. Žaga ima lastnik zavarovano za 20.000 Din. Tudi tu ne vedo, kdo ali kaj bi zanetil požar.

Prepir med krščanskimi socialisti. — Klerikalci so za delavce ustanovili posebno organizacijo, ki so ji dali ime "krščanski socialisti", ker je naziv "socialisti" postal danes že tako popularen, da so mislili s tem dobiti kaline na limanice. O kakem gibanju teh krščanskih boljševikov ne moremo govoriti. Pri slovenskih je bil zelo znan dr. Andrej Gosar, ki je tudi kot klerikalni minister in poslanec stalno dokazoval, da zastopa delavce. Po razpustu parlamenta pa je dr. Gosar šel na univerzo, da predava kot profesor. O teh predavanjih o sociologiji pa sodijo krščanski boljševiki, da so osnovani na kapitalistični osnovi, Gosar pa trdi, da so njegovi nazori edino pravi nazori krščanskega socializma. Toda ta spor je čisto odveč, tako ti kakor on — vsi skupaj so svoje "nazore" o družbi zgradili na napačnem temelju. Gosar sam o znanja nauke, ki so nauki krščanskih socialistov teoretikov Nemčije, Belgije itd. In če trdijo nekateri v krščansko-socialnem listu "Pravica", da so napačni, potem so izrekli s tem, da so napačne vse smerice in vsi nazori krščanskega socializma, ki je le pod pritiskom rastočega socializma ustanovljena skrinja zmedenih naukov oziroma fraz.

Huda ura v Savinjski dolini. — Nad Braslovčami se je ta teden znesla huda toča. Dasi smo imeli vse teden lepe dni, se je sredi jasnega dne zbrala nenadoma nad Savinjsko dolino gruča črnih oblakov, iz katerih se je vsula debela toča, ki je oklestila vse sadno drevje ter sadke po vrtovih. Pod drevjem je ležalo odbito popje. Škoda je zelo velika. Toča je padla tako na goste, da je bila vsa okolica v nekaj minutah bela kot pod snegom.

Povozil kolemarja do smrti. — Na Celovski cesti v Šiški je v nedeljo zvečer sofer tvrde "Slograd" Andrej Batič povozil kolemarja Antona Likozarja, sina mestnega svetovaleca in uradnika na magistratu. Anton Likozar se je vračal na kolesu iz St. Vida v Ljubljano po Celovski cesti. Vozil je ob kraju ter se pogovarjal z neko služkinjo, ki je šla prav tako proti mestu. Bilo je zvečer in Likozar svojega kolemarja ni imel razsvetljenega. Ko je prihitel Likozarja avtobus, je Likozar zavil bolj na sredo ceste, ker ni opazil, da vozi za avtobusom še en avto, ki ga je sofiriral Batič. Tako je prišlo do nesreče. Avto je zadel v Likozarjevo kolo, vrgel kolo v jarek. Likozar pa je padel pod avto, ki ga je vlekel še kakih 20 m s seboj. Likozar je oblezel nezavesten z veliko rano na glavi. Prepeljali so ga v bolnico, a je ob 11. zvečer podlegel poškodbam. Proti soferju Batiču je uvedeno kazensko postopanje.

Star portret Slovenke nemškega največjega slikarskega mojstra, Albrehta Duererja, je bil teden dni prodan v Londonu britanskemu muzeju. Duerer, slikar (krog l. 1500), je potoval najbrže nekoč skozi naše kraje, pa je tu nekje pri Kamniku moral nekaj časa ostati, ker je zbolel. Najbrže je takrat narisal portret neke Slovenke, kakaj slika, ki so jo teden dni prodali v Londonu, no jo teden dni prodali v Londonu, no jo teden dni prodali v Londonu.

Posledice: zažiganje cerkva neredi, demonstracije, obsedne stanje, preki sod... deset vojnih sodišč je sodilo anarhiste in socialiste ter izvrševalo na licu mesta svoj justifikacijski posel.

Leta 1907 — torej še pred 24 leti — je bil imenovan "knezoškoč" v Toledu

Pomladne skrivnosti

Najvažnejši letni čas. — Vpliv prirode na človeka

Pomlad je letni čas, v katerem se najbolj razodeva narava v nas in ki ima na človeka največji vpliv. In sicer ne samo v dobrem smislu, temveč tudi v slabem. In samo slučaj, da nas veliko prebujenje narave ob tem času vedno tako razburi, kakor ni slučaj, da nas razgiba tedaj ljubez-

Statistiki so dokazali, da se v maju splošno največ otrok, in tudi največ zločinov, ki so v zvezi s erotičnim življenjem, se zgodi v tem času. Istotako se v maju in juniju nenadoma dvigne krivulja samomorov in duševnih bolezni. Neka preudurna, tragična svedba je med ljubeznostjo in razdejanjem, med novimi življenjem in smrtjo. Glavna skrivnost pomladi je ta, da nas lahko stori obnem srečne in nesrečne, ali da skrivnost rešujejo zaman že ti sočutja najbolj duhovno človeškega rodu.

Vemo samo to, da sta ljubez-

Tisoč in tisoč sokov struji v mladi pomladi, solnce žari vse drugače nego v drugih letnih časih, sveži dihi veje skozi polje in gozd. Globoko v krvi čutimo, da vdira nekaj od zunaj v nje ob-

Utrinki iz španske zgodovine

(Nadaljevanje.)

Najnaprednejša provinca Španije je Katalonija, z razvito trgovino in industrijo, ki je ustvarila zemlji tudi industrijskega delavca. Vseled svojega gospodarskega položaja je odporno gibanje imelo več moči, in to gibanje se je polagoma začelo izražati tudi v ločitveni tendenci od Španije.

Da je bila ta razdružilna tendenca in osamosvojitve Katalonije velika in energična, nam potrjujejo tudi poslednje vesti, ki so najavile samostojnost te province.

Tu v Kataloniji je tudi nastala zibelka španskega socializma, kjer je delavska stranka pridobila že v predvojni dobi 23.000 glasov. To je za takratni čas, ko je bil pritisk tako klerikalizma kakor konservativcev najznačilnejši pojav "svobodnih" volitev, v katerih se je onemogočilo 80 odstotkom volitev glasovati — vsekakor uspeh. Teror od zgoraj je našel odmev v spodnjih sloh, zato je anarhizem baš v Španiji dobil večjo privlačnost, kakor kjerkoli drugje. Po sebi je tedaj razumljivo, da je vlada vzdrževala povsod svoje politične agente — provokatorje, ki so skrbeli, da ni manjkalo nikdar "materijala, anarhistov, zarot" itd., ker so jih sproti in tudi sami inascerinili.

Posledice: zažiganje cerkva neredi, demonstracije, obsedne stanje, preki sod... deset vojnih sodišč je sodilo anarhiste in socialiste ter izvrševalo na licu mesta svoj justifikacijski posel.

Leta 1907 — torej še pred 24 leti — je bil imenovan "knezoškoč" v Toledu

"Velikim Inkvizitorjem;" to dejstvo samo izpričuje predrznost s katero je nastopala reakcija proti vsakemu pokretu, ki ji ni brezpogojno služil, opirajoč se pri tem samo na svojo brutalno silo — in zanemarjajoč vsa kulturna in socialna stremjenja časa.

Francišek Ferrer

je bil svobodnomislelec, individualist ter predstavnik taktičnega meščanske - liberalnega nazora. Kot velik optimist si je nadel nalogo, revolucionirati ljudsko izobrazbo v pravcu svobodnih idej reorganizirati šolstvo na novih principih.

Ta mož, ki je sam arasel v pomankanju, je podedoval milijonsko zapuščino, katero je uporabil za ustanovitev nove moderne šole, ki se je imenovala "Escuela moderna". Spričo dejstva, da o gromna večina naroda ne zna čitati ne pisati, je bila zadana naloga gotovo svetel pojav, zlasti ker Ferrerjeva nova šola ni imela na sebi prav nič revolucionarnega ali državni nevarnega.

Ali temu ni bilo tako? Ferrerjeva moderna šola je začela pridobivati apotovanje in pristašev, šolski pouk, osvobojen klerikalnih vplivov — pa je značilni alarm za naval proti duševnemu vodji Francisku Ferrerju, ki je že dolgo zapisan na proskribcijski listi "Sanctum officium".

Zadostovalo je, da je bil nek uslužbenec Ferrerjeve knjižarne udeležen pri atentatu na dvorno uradno kočijo — in Fr. Ferrer je moral v ječo. Po trinajtmesečni preiskavi civilno sodišče ni moglo obsoditi Ferrerja, in se je vsa obtožba zrušila na svojih lastnih slabih nogah.

Prvi uspeh črne reakcije pa je bil dosežen, ker je bila Ferrerjeva moderna šola — prepovedana.

Izognite se na

SPOMINSKI DAN

POCESTNE ZABASANOSTI!

7 miles an hour

7 miles an hour

Vzemite odprto jekleno cesto za vaše potovanje NA PRAZNIKE

Spominski dan — dva praznika za izlete, golf, obiske prijateljev in sorodnikov, ter za potovanja v Chi-

Spominski dan prošlega leta je prinesel eno največjih cestnih zabasanosti v zgodovini, in letos pa je cestna gnetja večja kot kdaj prej. Vozite se s hitro, pogosto, električno interurban železnico. Prehitite mi-

Randolph 8200

Jeklene ceste so vedno odprte

RAZNE VESTI

Tovarnarji obtoženi kršenja zakona za protekcijske delavce

St. Louis, Mo. — Državni pravdnik Harry P. Roscan, bivši uradnik unije poštanih klerikov, je uvedel postopanje proti tovarnarjem v St. Louisu, ki kršijo zakon, ki določa devet ur dela na dan za ženske v industrijah.

Roscan je izgubil svojo službo kot poštni klerk, ker je vodil agresivno kampanjo za protekcijske članove unije. Za državnega pravdnika je bil izvoljen v problem novembra z veliko večino glasov. V kampanji za njegovo izvolitev so delale vse delavske organizacije.

To je šele začetek, kajti Roscan obljublja, da bo podvzel akcijo proti vsem tovarnarjem, ki kršijo zakone za protekcijske delavce in delavce v industrijah.

Nov način reševanja brezposelnosti

Lincoln, Neb. — Brezposelnosti bodo delali na vrtovih v tem poletju in si tako preskrbeli živež za prihodnjo zimo. Organiziran je bil klub za obdelovanje vrtov in bo nadzoroval to delo. Brezposelnosti bodo obdelovali vrte brezplačno, toda klub jim bo prihodnjo zimo dajal živila in druge potrebščine.

Uničevalna in maščevalna strast španskega klera pa ni minirala. V trenutku, ko je ležala katalonska vataja v Barceloni v lastni krvi na tleh, je nevidna črna roka s pomočjo klerikalno-konservativnega ministra Maurra segla ponovno po življenju Francesca Ferrerja...

(Konec prihodnje.)

Preganjanje radikalcev v Los Angelesu

Los Angeles, Cal. — William Busick, socialistični kandidat za koncilmana v devetem distriktu, je bil aretiran, ker je razpečeval "rdeče tiskovine", kar se v tem mestu smatra za velik zločin. Policija ga je ukenila in odvedla na policijsko postajo, kjer ga je držala več ur. Izpuščen je bil šele, ko je bila položena kavecija v vsoti \$100.

Busick je urednik socialističnega tednika "New Era". Policija je pridna pri preganjanju tudi drugih socialistov, ki so aktivni v agitaciji za Busickovo izvolitev. Pritožbe proti nastopu policije ne dobijo nobenega odmeva pri oblasteh.

Nadurno delo za nekatera, brezposelnost na druge

New York. — Državni delavski departament poroča, da zadnje čase izredno narašča nadurno delo pri ženskem in otroškem delu v newyorških tovarnah. V prvih treh mesecih tekočega leta je departament prišel na sled kršenja zakona, ki določa ne več kot osem ur dela za delavke in otroke, v 1121 delavnicah. Departament pa pride na sled le manjšemu številu kršitev. Izkoriščanje žensk in otrok šest dni na teden ni dovolj tovarnarjem. Zahtevajo, da delajo sedem dni, kar je protizakonito, medtem ko je nad en milijon brezposelnih v državi New York.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list avtorima prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga ne more donar nikoli prejeti svojcem v domovini.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list avtorima prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga ne more donar nikoli prejeti svojcem v domovini.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list avtorima prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga ne more donar nikoli prejeti svojcem v domovini.

7 miles an hour

7 miles an hour

Vzemite odprto jekleno cesto za vaše potovanje NA PRAZNIKE

Spominski dan — dva praznika za izlete, golf, obiske prijateljev in sorodnikov, ter za potovanja v Chi-

Spominski dan prošlega leta je prinesel eno največjih cestnih zabasanosti v zgodovini, in letos pa je cestna gnetja večja kot kdaj prej. Vozite se s hitro, pogosto, električno interurban železnico. Prehitite mi-

Randolph 8200

Jeklene ceste so vedno odprte

7 miles an hour

7 miles an hour

Vzemite odprto jekleno cesto za vaše potovanje NA PRAZNIKE

Spominski dan — dva praznika za izlete, golf, obiske prijateljev in sorodnikov, ter za potovanja v Chi-

Erth Dwinger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Seliskar

Gledal sem ga, pa sem se mu moral smejati. Vedno se mi zdi, da ni prav oblečen v tile uniformi. Predstavljam si ga s turbanom in širokimi turškimi hlačami ali pa v kakem drugem fantastičnem kostumu. "Pripoveduj nam kaj iz svojega življenja, Haček!" sem ga prosil.

"Iz mojega življenja? Ah," se je zasmejal, "ne bi mogel končati, če bi prišel... Delal sem že po vsem svetu, pri Sarrašaniju, Hagalbecku, Buschu, Remzu... Mnogoletno seveda tudi po semjini. Zadnje leto je bilo slabo. Nekaj časa sem delal skupaj z madam Glindfa. To ti je bila svetovna senzacija brez konkurence. Imela sva sijajen program, toda kljub temu ni bilo dosti denarja..."

Potem sem šel k profesorju Jacksonu, ki je imel slovit pasji teater... Nekaj časa sem bil reklamander in komični plastik, ker se znam namreč sijajno smejati... Ko so me poklicali k vojakom sem bil na tem, da napravim kariero... Delal sem skupno z neko akrobatsko skupino... Pri nas je bila tudi neka dama, ki je imela sijajen talent za zračne akrobacije. Ah, imenitno bi lahko oba zaslužila! Po turneji sva se hotela poročiti, preje namreč se pri nas ne sme, ker moraš vse moči posvetiti delu... Po delu šele veselje... Na, hudiča, pa ti pridejo Prusi in vsega je bilo konec..."

Molčal je nekaj časa in je žalostno gledal okoli sebe. Naenkrat pa je segel v svoj plašč, in potegnil iz žepa mal zavitke, ki je bil akrobno ovit s papirjem. Previdno ga je odvil, si ga del pod nos in globoko dihnil. "To je njen žepni robc!" je dejal sanjavo. "Se je nekaj duha od njene kože v njej... Hočete poduhati?"

Vsem ga je ponudil. Osem okornih rok je previdno pobotalo mehki batist, osem robatih nosov je pobožljivo vohalo po duhu, ki je že davno spihlanel.

Komandant tega taborišča ni tak krvolok kakor oni v Tockojem. Kadar jaha po dvorišču, vojaško odzdravlja našim pozdravom. To je že nekaj, zakaj večina ruskih oficirjev odzdravlja tako malomarno, da je to bolj veliki kodašen prezir, kakor pa vljudnost. Moramo pozdravljati, sicer nas strogo kaznujejo.

Sicer pa je tudi tu kot povsod. Vljudno postopanje vpliva tudi na straže. Videl sem nase straže smehljati se, tudi par besed spregovore z menoj, kadar grem mimo. Prestopki so redki, surovosti so izjema.

Naši stražarji so po večini stari kmetje z dolgi bradami in vodeno modrimi očmi, ki smatrajo vojno za nesrečo, če niso nahujskani. Sicer pa vidijo vojno kot kazenski pohod proti germaniki barbarom, ki so prekršili svetovni mir. Hitro vem, kdo čita časopise, kdo pa ne. Vi Huni ste krivi te vojne, pravijo prvi. Vi ste ravnotako nesrečni kakor mi, ljudstvo ni krivo, pravijo drugi.

Dasiravno ne verjamemo, da spravlja tudi ta poveljnik, kakor običajno vai, polovico denarja za našo prehrano v svoj žep, si vendar ne moremo tolažiti, zakaj imamo tako slabo hrano. V deželi, kjer dobiš za pol marke pečeno kuro — "Zakaj se ne briga Nemčija za nas?" sprašuje Brunn srdito. "Kaj mislite, da jim povedo, koliko v resnici dobimo?" sem ga zavrnil. "Kar nam pripada bi bilo dovolj za nas, da bi se pošteno preživeli. To vedo pri nas! Toda ne vedo tega, da ostane od tega na šestih, osmih krajih po nekaj, predno pride k nam..."

In tako je prišlo, da se vedno pogostje pogovarjamo o jedi. Pri teh debatah ima "Kapelj" prvo besedo, in v tem zelo silni Podbielskemu. Lahko vam govorim ure in ure o svojih

južinah, o šmornu, rezanicah, cmokih in prekajeni svinjini.

"Ah, to ni nič!" pravi Brunn. "Ko bi mogel, bi vam napravil nadevane cmoke na koe-nigberški način! Za to se rabi," je vneto nadaljeval, "svinjsko in goveje meso, prvo mora biti od stegnja, drugo od repa, vse to skupaj s sardelami ali pa slanikom zmeljemo v stroju, zmešamo z drobtinami, jajci, soljo, poprom in čebulo..."

Govoril je in govoril, ni bilo nikoli konca. Potem pa je Pod naenkrat udaril s pestjo po prični in zarjul: "Če ne boš kmalu utihnil, te bom spremenil v pravcati cmok, prokleta smola ti!"

Danes sem zvedel, da gre oficirjem v sedmjem taborišču slabše kakor nam. Že dva meseca jim niso izplačali nikake plače. V začetku tretjega meseca so jim izstavili za to vsoto pobotnico in so jim dejali: Podpišite, da ste prejeli vse, potem vam damo 75 rubljev! Ko so se temu uprli, jim tudi tretji mesec niso ničesar izplačali. Toda kaj so hoteli drugega kakor podpisati, če niso imeli nič denarja — preživljati pa se morajo s svojo gažo. Dobro, zadovoljni smo tudi s tem, so dejali, ko jih je lakota prisilila. Pred nekaj dnevi bi morali dobiti denar, pa so dobili samo 50 procentov cele vsote...

Neki majhen, prekajen lovec s sosednje prične hodi vsak dan pospravljat v oficirski stanovanj. Vsakokrat, kadar se vrne, pripoveduje tovarišem od pičice natančno vse, kar je videl. Vse se zatopi v mučno razmišljanje, da je kaj takega sploh še na svetu.

"In obedujejo pri belo pogrnjeni mizi?" je vprašal neki bančni uradnik.

"Seveda," pravi lovec.

"Potem pa se vsedejo v naslanjač in pokade vsak svojo cigaro, kajne?" vprašuje neki učitelj.

"Seveda," zatrjuje lovec. "In še celo tako s pasom! Potem pa kava..."

"Kavo? Pravo kavo?" so vzkliknili trije štirje.

"Seveda!" pravi bančni uradnik. "Moka — skodelica, poznam to... Iz najfinejšega porecelna?"

"Da," se širokousti lovec, "tako so tanke, da jih komaj primem. In sem od vonja vedno vrtoglavljen..."

Vse prevzamejo tihe želje...

Ta lovec, ki so ga imenovali "atenico", je prinesel od oficirjev večkrat paket jestvin. Menda je priberal čisto pri ruskih slugah, lahko pa je tudi pouzmal...? Vsekakor pa smo opazili, da je vedno vse sam pojedel. Da, četudi je bilo še toliko, požrl je vse sam! Ker pa njegov žolodci ni mogel vsega prenesti, je kmalu izbljuval iz sebe. Vsak večer je bilo enako: požiral je kakor volk in bljuval kakor žerjav...

Naš Pod je večkrat poželjivo gledal na te izbljuvane ostanke. Slišal sem ga mrmrati: "Ah, ste že kdaj videli tako skopuškega psa!" "Čuj!" sem mu nekoč dejal, "ali bi mi lahko kupil kje kak kosček mila? In ščetko za zobe?"

"Da," je odgovorila Stenica, "samo drago je..."

Dal sem mu dovolj denarja. Toda ni zadovoljstvo. Cene kakor v apoteki. "Hm, veste, vojna...", je dejal v opravičbo. "Cene rastejo..."

(Dalje prihodnjik.)

Adamit Arnost:

IGRA NA MOSTU

Ne usodi se zaražiti živali v človeku, ne ogoljufaj ga za užitek, ki ga je krvoločno zavohal — tak naj bi bil moto dogodka, to poudaril se mi je bil primeril.

Zašel sem bil po opravih v malo vasico ob Ljubljani. Prvo toplo spomladansko solnce je užigalo, zato mi je bilo v zimskem kožuhi in v vročih galošah tako, kakor bi me oblozilo s toplim voškom, neprijetno in mučno. Utrujen in dolgočasen sem lezel skozi belo vasico, pred vsako hišo je stala gruča žensk, otrok in možkov, ki so nedeljsko leni čakali ne vem česa. Ženske so obirale bližnje in daljne sosedice, prozile že davno minule dogodke, otroci so kričali v bleščajoča, moške so kimali in tiho pritrjevali ženskim besedam. Vas je radovedna in vaevedna, če bi zakopal bi našla, kadar pa najde kaj tuj objekt — in to sem bil oni trenutek jaz, se ga temeljito lotil. Bil sem slabo razpoložen, bled v lice in komaj sem se prestopal z ožuljeno nogo...

"Kaj neki laže ta tujec, glejte kako čudno se obnaša, gotovo nekaj namerava", tako nekako je šuštel od vrat do vrat, od okna do okna ko sem prihajal mimo. Ženske so me gledale, otroci so popustili igre in zijali za menoj,

možje so namršili obrvi in postali živahnejši. Uganil sem za bavnost stran mojega položaja in sem hudomušno ustregel stotini ugibanj na ta način, da sem še bolj sklonil glavo, še težje vlačil noge za seboj in rafinirano skušal dati moji prikazni obilje nečesa, kako bi rekel, tajinstvenega, po obupu, odgovoril in samomoru vonjajočega. Počasi, kakor zaslepljen sem lezel v nedeljsko bleščajo in se ustavil na mostu. Imel sem prilično tak občutek kakor dijaček, ki stoji prvi v plesno dvorano med radovedne lornjone čistih garde-dam, čutil sem na sebi poglede, ki so patili na vsako mojo kretanje, zato sem delal po načrtu in premišljeno kakor igralec na odru. Najpreje sem se naslonil na ograjo s pogledom v spomladansko Ljubljano. Grgrala je in drla piela dva metra pod menoj, se krotovila in blešketala v solnce; občutil sem drget mostu v čegar podporne stebre se je zaganjala umazana narasla rečica. Skrivaj sem se ozrl: tam je stala še cela kopica kakor na prejši, nekateri so se naslonili na stene hiš, drugi so obstali sredi koraka, vsi so pa molčali in upirali poglede v mene, da se mi je zdelo kakor bi priganjali:

"Česa neki še čakajo, izvrši svoj sklep, omahljivec!" Iz žepa sem počasi izvlekel beležnico in nekaj čerkal, samo da

je bila napetost večja, stavim da sem jih uveril, da pišem poslednjo voljo. Začel sem po načrtu dražiti njihove živce, jih bičati in gnesti tako, da sem še sam zapadel v nekako nasladno razdraženost podobno sadizmu. Ko sem se parkrat ozrl v vodo, sem vrgel svinčnik v valove in premišljeno položil zaprti beležnic poleg sebe na ograjo, slekel kožu, vraga saj mi je postajalo vroče, potem sem se popolnoma prepustil svojevrstni godbi valov, napoju zraka in zemlje iz katere je pela pomlad...

Živim rad, veselja do življenja mi ni skazila niti zavest, da nimam nikakega sportnega rekorda, da nisem slaven hribolazec ali imovit zbiralec znamk, da imam slab radio-aparat, sploh da nisem drugače sodoben kakor moj sosed, ki je z vsem nezadovoljen — kljub vsemu rad živim in mi še od daleč ne pada v glavo, recimo samomor ali da bi se v drugič oženil kakor moj prijatelj Nande. Oni — tam ob vodi, skriminalizirani vaseskozi, so pa s kurjo poltjo, menda celo po podplatih, pričakovali... Jok, ne boš!

V naslednjem trenutku sem pa začutil, da se je igra nekako spremenila, in da smo zamenjali vloge. Med nami se je začel komaj občutno, a vedno bolj narasajoča začela pritajena gonja. Ozračje se je nasitilo s fluidno

elektriko, napetost je z vsakim korakom narasala nalik nevihtnim oblakom. Vsa masa radovednežev se je spremenila v gmoto, ki je bila prožeta z ukazajočim baritonom in ta glas me je tiral naravnost v pogubo. Razsodnost me je začela zapuščati, počasi kakor bi me objemal spanec je začelo brniti v mojih možganih. Glava mi je omahnila na prsi. S poslednjim šarkom zavesti sem ugotovil, da sem se sunkoma vnel na spodnji klin ograje. Z nečloveškim naporom sem zagrebel prste v oporo hoteč se odbržati, zavreli smrtonosni akok. Kluboval sem tajni moči, ki me je vedno bolj ukazujoče pošiljala v propast... V glavi je razbijalo, kakor v elektrarni, med oglušajočim gromom so se sproščale energije meni nepoznanih sil, topotalo, bliskalo in hreščalo je neznanost... To nisem bil več jaz... Morda kaplja Niagara-skih slapov, kroga ki je udarila v trdi granit, kaj...? Kakor svetel in mrzel pramen v tem peklenskem ritmu je svetila iz nepoznane dalje edina moja ostra misel, ki jo ima tudi žival braniti se, ubežati in ta misel je bila istočasno moja volja: tiščaj sem pesti, ker sem se brez občutka le zavedal, da je med pestmi rešitev, življenje — košček dolge mostne ograje, za katero sem zagrabil oni trenutek, ko me je pustila lastna volja na cedilu.

Napetost je narasla in po pravilih bi moral zblazniti, če nisem ni moja zašlaga, kajti v tisočinki onega hipa, ki ga je bilo še treba, da bi zginit v vseminu kakor ob plimi drobne kapljice z brega, je vaa ta pustolovščina nenadoma minila. Bilo mi je kakor da bi se odkril s temenom lobanje ter voščil dobro pot hudičevem brogu, ki si je zbral baš mojo črepinjo za pribežališče, kjer se naj bi odigrale stvari, ki slišijo pod kriminalno celo v samem peklu. Na roki sem začutil blagodejno hladino, iz daljave pa čuden, nepoznan a neizkrivljivo sladek glasek, ki si je utiral pot vame, me prešinjal, hladil, vračal življenju... Čez nekaj utripov večnosti je zašumela pod menoj Ljubljana in sem presenečen zagledal na vodi odsev solca... In potem zopet glasek, čebljanje malega otroka, ki se je znašel pred menoj in me zaupljivo gledal. V umazani ročici je držal zvončke, z drugo me je vlekel za palec.

"Pud, pud! Na lozo, epo lozo, na!" Pred mené se je usidrala ljubka, prostodušno se smehljajoča deklica in mi zaupljivo prigovarjala. Strmel sem kakor v čudež. Potisnila mi je cvetke med odvečene prste, zaploskala z ročicama in kazala nazaj čez most. Ozrl sem se za debelim patkom. Opazil sem v moji neposredni bližini drobno ženako. Uganil sem, da je to mati tega nebeškega otroka, ki me je vrnil tostranstvu. Prijel sem deklico za roko, hoteč se približati ženi. Ta se je pa zdrznila ko sem se dotaknil deteta, zbežano je pridrla b k meni, mi vzela otroka in obrneno dejala:

"To so bile neumnosti, gospod. Vsi smo trepetali... Otroka sem nagnala, da vas je zdrnil... Ampak neumnosti gospod, oprostite... Veste, tudi moj mož je skočil, zato vem..." Zmedla se je, se zagledala v tla, nato pa z otrokom pobegnili nazaj med ljudi ob hišah. Počasi in s stisnjenimi ustnicami se je razhajala tropa ogoljufancev... Ognril sem površnik, se zagledal v nežne cvetke v roki in pomislil: pomlad je, lepo je življenje.

Napisano za Prosveto.

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe nazlov članov in članic, nazlove novih članov, ter imena in nazlove odstopilnih članov in odstopilnic članov naznaniti upravnštvu Prosveta, da se lahko točno vredi imenih na podlagje lista Prosveta. Imena in nazlove, katere polijete glavnemu tajniku ostanejo tam v arhi-vu in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vsoj polijete na nazlov zato pripravljati listinah vse nazlove upravništva Prosveta posoj. Pri vsaki spremembi nazlov naj se vsoj omeni stari in novi nazlov. Upravništvo uljudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. — Philip Godina, upravitelj.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Pravda, ki je trajala 562 let

Grški časniki so te dni obširno poročali o neki pravdi, ki se je vlekla celih 562 let.

Tožila sta se dva samostana na sveti gori Atos in sicer samostan Doheiarion in samostan Kostomoni. Pravda se je začela leta 1351 s tem, da se je polastil neki general bizantinskega cesarja Ivan V. nekega posestva, ko je bilo od 12. stoletja naprej last samostana Doheiarion. Menihi so poskušali pač na vse načine dobiti svoje posestvo zopet nazaj in so se v tej zadevi obrnili tudi na cesarja in na patrijarha v Carigradu. Tu pa so se nenadoma oglašili menihi iz samostana Kostomoni in so zahtevali sporno posestvo za svoj samostan. Prišlo je do tožbe in patrijarh je odločil v korist samostana Doheiarion. Ko so pa Turki zasedli Carigrad, so vzeli tudi samostan Doheiarion in so odpeljali menihe s seboj v ujetništvo. S tem je pravda počivala okoli 100 let. Tedaj pa so se v oropnem samostanu naselili novi menihi in pravda za posestvo se je znova začela in je trajala do najnovejšega časa, ko je redno grško sodišče prisodilo posestvo samostanu Doheiarion.

"Divji zapad" v Berlinu

V Berlinu ne mine niti en dan in niti ena noč brez "lajanja", t. j. streljanja z revolverji po ulicah. Ljudje so na to divjaštvo že tako navajeni, da se nihče več ne meni za to, kdo da strelja in kam, ampak vsak hiti, kar more, samo da pride okoli ogle v drugo ulico.

Stvar se razvija vedno na isti način. Človeka kar nenadoma nekdo potipa za ramo, potem pa reče: "Bomo videli, če si ti najboljši!" Kogar nekdo tako ogovori, ta naj brž odskoči kolikor more daleč nazaj, kajti hip nato že poka revolver.

To poulično divjaštvo se je razpaslo najprej v vzhodnem delu Berlina, kjer stanujejo večnoma siromaki, širi se pa vedno bolj tudi v "imenitne" dele Berlina.

Policija pa je proti tistim divjakom brez moči, ker ima Berlin mnogo premalo uniformiranih in civilnih stražnikov.

Kurjava z ledom

To ni nobena nova iznajdba, ampak že dolgo praktična zadeva.

Če hočeš staliti trdo telo, mu moraš dovajati toplote. Če pa se strdi kakšna tekočina, se topota, ki ji je bila dovedena, sprosti in segreva okolico.

Če se n. pr. zaledeni 1 l vode, se sprosti toliko toplote, da bi ob njej lahko zavrel drug liter vode, ki meri 20 stopinj Celzija. Zato ni v krajih, kjer je dosti vode, nikoli tako mrzlo kakor v suhih krajih. V nočeh zmrzali postavijo v kakšen prostor posode z

vodo in ko bo ta zamrznila, se bo temperatura v prostoru nekoliko zvišala.

Lahko pa napraviš še naslednji poskus: V steklenico nasuj nekaj fiksrane soli, kakršno rabijo fotografi, in jo deni v vročo vodo, dokler se sol ne stali. Daj nato steklenico v miren kot, da se ohladi. Če vržeš sedaj zrnce trde fiksrane soli, tekočina v steklenici se mahoma strdi, steklo se pa lahko segreje, da ga boš komaj obdržal v roki. Isto tako oddaja zmrzujoča voda svojo toploto in sicer med vsemi snovmi največ.

Želodec kot očiglednišče nerabne šare

Zmogljivost človeškega želodca je preizkusil 15-letni John Newman iz države Michigan (U. S. A.) na lastnem telesu. Pred nedavnim so mu potegnili iz želodca za dve kili in pol raznih čudovitih reči, ki jih je požiral tako mimogrede med ostalimi jedmi, ki bi jih zmogel vsak drug želodec.

Dokler jih je smel požirati, mu ni bilo hudega, tek je imel izvrsten; čim pa mu je mati prepovedala njegove ekstravagantne užitke, je začel želodec rebelirati. Moral je k operaciji.

Kirurg je spravil na dan med drugimi naslednje dietetske neobčutljivosti: veržice za ure, novce, lasnice, uhane, dele likalnika — poleg tega še razne nekovinske okusnosti, n. pr. paz podvez. Ker niso nalo pripadajočih nogavic, si lahko mislimo, da jih sladokusni mladenič ni pojedel, iz česar bi se dalo sklepati, da ima tudi njegov apetit svoje meje.

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Členjeni brat (sestra) S. N. P. J. I.

Po sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva ali tri člane in ene družine in iz enega člana 4,90 eno leto naročnino. Ker pa člani že plačajo pri ansementu \$1,20 za tedni se jim to prišteje k naročnin. Mi prištemo enega, dva ali tri člane ene družine k eni naročnin. Torej sedaj ni vzkro, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vasa lastnina in gotovo skoro v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj ima priliko, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveto. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6,00 Za Ceno in Chicago je.....\$7,00

1 tednik in.....4,80 1 tednik in.....6,00

2 tednika in.....3,60 2 tednika in.....5,00

3 tednika in.....2,40 3 tednika in.....4,00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Mon

Order v planu in si naročite Prosveto, list, ki je vasa lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo sniti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnina za list Prosveto vsoto \$.....

Ime.....Čl. družina \$.....

Naslov.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

Ime.....Čl. družina \$.....

Ime.....Čl. družina \$.....

Ime.....Čl. družina \$.....

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnfke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarna. Cene zmerno, unifako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTМЕНA POJASNILA